

VAELLUSIIKA JATKOHANKE 2

OSUUSKUNTA Team Kala EMKVR Hankenumero: 207248

TILAISUUDET JA TIEDOTUS

28.6.2022 Suunnittelu- ja sidosryhmätilaisuus, Luken hyljekarkotinhanke ja siikatutkimukset Iijokisuulle yhteistyö ja toteutukset (liite muistio)

22.7.2022 Siika- ja hyljetilanteen esittely- ja tutustumistilaisuus Europarlamentaarikko Nils Torvalds , edustajat Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto, Keminmaan osakaskunta, Ruotsin Ammattikalastajien edustaja, Iin kunta.

28.7.2022 Rantapohja Päätyvätkö siiat hylkeiden vai kalastajien suihin (liite)

1.9.2022 Rantapohja Hyljekarkottimia kokeillaan Iijoella (liite)

10.1.2023 Rantapohja Hyljekarkottimilla erinomainen tulos (liite)

20.6.2023 Rantapohja 14 miljoonaa Ijoen siikaa merelle (liite)

24.8.2023 Rantapohja karkotinkokeilut jatkuvat Iijoella

25.8.2023 Ii kunnanvirasto: MMM kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio, Iin kunnanjohtaja Marjukka Manninen, Kemin kirkonkylän osakaskunnan pj ammattikalastaja Markku Sotisaari, kalastaja Antti Pääskynen Ii, Risto Tolonen Etelä-Iin osakaskunta pj, Osuuskunta Team Kala tj HÄTÄHUUTO VAELLUSIIAN, LOHEN, TAIMENEN, KALASTAJIEN, LÄHIRUUAN PUOLESTA.

5.9.2023 Ii Sanomat kalastajilta hätähuuto hyljeongelmasta

19.9.2023 Rantapohja Kalastajilta painavia terveisiä ministeriöön

17.9.2023 Hyljetilaisuus Iin Metsästysyhdistyksen majalla

31.1 HYLKEET, HYLJEKARKOTTIMET PERÄMEREN JOKIEN SIIKAKANNAT tilaisuus

15.2.2024 Rantapohja Hylkeiden vaikutus Perämeren siikakantaan huolestuttaa ja siihen etsitään ratkaisuja

28.6.2022 Suunnittelu- ja sidosryhmätilaisuus, Luken hyljekarkotinhanke ja siikatutkimukset Iijokisuulle yhteistyö ja toteutukset (liite muistio)

Lari Veneranta KOKOUMUISTIO 28.6.2022

Luonnonvarakeskus Wolffintie 35 65280 VAASA lari.veneranta@luke.fi

Suunnittelu- ja sidosryhmätilaisuus, lin hyljekarkoitinhanke

Aika	28.6.2022 klo 10-12
Paikka Läsnäolijat	li Micropolis, kokoushuone 123 Lari Veneranta, Esa Lehtonen, Markku Korhonen, Risto Liedes, Mika Pylväs, Risto Tolonen, Mikko Jaukkuri, Kari Pulkkila, Jyrki Salo, Vesa Rahikkala, Aki Mäki-Petäys, Petri Suuronen, Markku Koskela, Hannu Kaisto, Risto Kuninkaanniemi

1. Tilaisuuden avaus

Lari Veneranta avasi kokouksen, toivotti osallistujat tervetulleeksi ja kertoi taustan kokouksen järjestämiselle. Tarkoituksena on asentaa Iijokeen hyljekarkottimia vahinkoeläinten pitämiseksi poissa vaellussiian mädinhakintapyyntin aikana. Keskustelussa todettiin, että

- Hyljeongelmat lisääntyneet Iijossa 2017 alkaen (Risto T.)
- Hylkeitä nähdään koko padon alapuolisella alueella, eniten lin Haminasta alavirtaan
- Verkkojen yleisin solmuväli 50 mm ja 0,17 lankapaksuus (paras mätikalaille), pyyntisyvyys 5 m, 60 m tuplapitkät liinat, osa itse tehtyjä
- Lokakuu pahin verkkovauriojakso, verkot täysin riekaleina yhdessä yössä
- Karkotinhankkeella tässä vaiheessa vahva tutkimusnäkökulma, jotta laitteiden toimivuutta voidaan arvioida
- Samanaikaisesti karkotinten asennusten kanssa toteutetaan vaellussiikojen merkintä ja seuranta radiolähettimillä, noin 50 kalaa, joista 10 ylisiirretään vanhaan uomaan.

2. Karkotinlaitteiden asennus

- Karkotinten asennusjakso 22.-26.8., tarkat asennuspäivät varmistetaan heti kun laitteiden toimituspäivä on tiedossa.
- Luke kartoittaa asennusalueen 28.6. kaikuluotaamalla.
- Kokemusperäisen tiedon perusteella pelkkä 50x50 cm betonilaatta johon karkotinlaite US3 kiinnitetty vaijereilla (vanttiruuvikiristys ja 2 x pultit pohjasta laatan läpi) ei ole riittävän painava virrassa, kaatuu.
- Erillinen esim. 100 kg betonipaino johon US3 kiinnitetään valmiiksi ennen laskua. Tämä edellyttää hiabin käyttöä. Kaapelin siirto rantaan apuveneellä esim. Luken Busterilla
- Iin kunnan omistaman lautan käyttö asennuksessa? Muita mahdollisia esim. yksityisiä yrittäjiä joilta työ ostopalveluna?
- Iin pelastuslaitoksen venekalustoa ja sukeltaja US3 ankkurointiin, onko tarjolla?
- Oululaisella Ahti Siipolalla Hiab-kalustoa, onko kiinnostunut asennustyöstä? Vesa Rahikkala ottaa yhteyttä.
- Selvitetään nostokaluston käyttömahdollisuus myös Iin kunnlata, Markku Koskela selvittää. Tieto näistä sähköpostitse lukelaisille.
- Iijoen virtaama noin 174 m³/s (Wikipedia), 400 m³ – max jopa 600 m³/s (Risto T.), korkeusvaihtelu suuri max 3 m (alin-ylin). Meriveden korkeus, etelä-pohjoistuuli vaikuttaa merkittävästi pinnan korkeuteen virtaaman ohella.
- Voimayhtiölle info elokuun toisen viikon alussa virtaaman merkittävästä rajoittamisesta karkotinasennusten ajaksi (vähintään noin 4 tunnin pysäytysjakso per vrk), jaetaan useammalle päivälle
- Tarvitaan maanomistajien luvat karkotinten asentamiseksi (Etelä- ja Pohjois-Iin jakokunnat) jakokunnat.fi, kirjallinen sopimus Luke-jakokunnat (LV/Luke)
- Karkottimet ylös joesta lokakuun lopulla kun mädinhakinta valmista

3. Siikojen merkintä

- Ulkoinen, selkävään kiinnitettävä merkki
- Pienimmät merkittävät siiat mitaltaan 35 cm
- Rahakorvaus/palkkio kalastajalle telemetriamerkin palauttamisesta. Luke järjestää ja tiedottaa ennen elokuun merkintää (MJ/LV).
- Kokemusten perusteella merkin numerokoodin lukeminen / kirjaaminen ja kalan vapauttaminen ei iäkkäille kalastajille realistista. Emokala ruokakalaksi ja merkin irroitus sekä palautus toimivin.

4. Karkotinten vaikutusten seuranta, kirjanpitokalastus

- Tarvitaan kolme kalastajaa karkotinlinjan (Simakka) alapuolelta ja kolme kalastajaa yläpuolelta kirjaamaan pyynnin ja saaliit.
 - Pyydysmäärä, aika, saalismäärä (siika kpl), vaurioituneiden siikojen määrä ja hyljehavainnot kirjataan elo-lokakuussa, kännykällä kuvat vaurioituneista sioista tai muista kaloista, Lukelta lomake havaintojen kirjaamiseen
 - Sääntöisesti toteutetusta kirjanpitokalastuksesta maksetaan hankkeen puitteissa 1000 e + alv suuruinen palkkio.
 - Karkotinlinjan alapuolelta hankala saada mukaan kirjanpitokalastajia. Uskomus, että hylkeet jäävät oleilemaan karkotinlinjan alapuolelle ja tuhoavat verkot siellä nopeasti.
 - Risto T. toimittaa listan soveliaista kirjanpitokalastajista, listaus Larille.
 - Voidaan hankkia verkkoja kalastajille tutkimusjaksolle projektirahoilla (huom! karkotinten alapuolinen alue, määrä sovitaan etukäteen). Montako tarvitaan?
 - Yksittäisen karkottimen siirto pois alustavasti suunnitellulta voimalaitospadon alapuoliselta alueelta sai kannatusta. Vaihtoehtoinen sijoituspaikka Finninkarin alueella. Kun käyty veneellä 28.6. ip katsomassa kohde, päätettiin ettei karkotinta kuitenkaan asenneta sinne. Todettiin, että hankaloittaa tulosten tulkintaa. Tutkimusnäkökohdasta päädyttiin ratkaisuun, jossa karkottimet laitetaan yhteen linjaan.
 - Simakan eteläpuolinen salmi on suosittu uintipaikka sataman kohdalta eikä karkotinta ole soveliaista asentaa sen läheisyyteen. Siirretään karkotin Simakan itäpään tasalle kohtaan jossa salmessa saari. Salmen leveys noin 50 m. Sähköt eteläpuolen rantakiinteistöistä. Selvitettävä omistaja / lupa / Luken sopimus. Korvaus sähköstä kulutusmittarin mukaan. Luke toimittaa kulutusmittari/vikavirtasuojakytkimen vesitiiviiseen koteloon asennettuna kahdella ulosotolla
 - Viisi karkotinta Simakan pohjoispuolelle, salmen leveys noin 220 m, syvyys keskellä 4–4,5 m, hyödynnetään patoja. Asko Haapaniemi Simakan saaren pohjoisrannan kiinteistön omistaja, sähköän saanti varmistetaan.
 - Onko hyljekarkottimen äänellä haitallinen vaikutus nahkiaisiin? Asia ei toistaiseksi tiedossa, selvitetään hankkeessa kirjallisuuden perusteella.
 - Tutkimuslupa mahdollisten hyljeverkkojen käyttöön, myös eläinlupa tarpeen. Perinteisissä hyljeverkoissa ei alapaulaa, nousevat virtavedessä kohti pintaa. Uuden soveliaan hyljeverkkosovelluksen kehittäminen olisi tarpeen (Jouni Heinikoski, Kemi), Luke selvittää asiaa. Lupien hankinta-aika huomioiden, todennäköisesti ei pystytä järjestämään hyljepyntiä.
- ### 5. Viestintä ja sidosryhmät
- Paikallislehdet, joissa tarpeen tiedottaa hankkeesta: Iiläinen, Rantapohja, Iisanomat, Kaleva ja alueen soveliaat FB sivut. Lehtien toimittajat mukaan tutustumaan elokuun tilaisuuden tai laitteiden asennuksen yhteydessä.
 - Pidetään sidosryhmätilaisuus elokuussa karkottimien asennuksen yhteydessä, infotaan telemetriamerkinästä, merkkien palautuksesta ja karkottimista. Ajankohta elokuun 22. – 26. päivinä, tarkka ajankohta varmistetaan kun karkottimien asennuspäivä on tiedossa, informoidaan elokuun toisella viikolla. Luke vastaa viestinnästä.
 - Iin kunnanjohtajalle Marjukka Manniselle info karkotinhankkeesta (LV/Luke)

Suomen ja Ruotsin ammattikalastajat kysyvät:

Päätävätkö Perämeren kalat ihmisten vai hylkeiden suihin?

» Ritva Piri
» li

SUOMEN JA RUOTSIN kalastajat ovat yhteisvoimin päättäneet lähestyä EU-päätäjiä Perämeren alueen kalakantoja uhkaavan hyljekannan uudelleen arvioimiseksi. – Hyljekannan kasvua on seurattu jo reilut kymmenen vuotta, ja kannanottojakoin on kansallisella tasolla lähetetty moneen suuntaan, mutta mitään ei ole tapahtunut, sanoo iläminen ammattikalastaja **Hannu Kaisto**, joka on tehnyt aloitteen kahden valtakunnan yhteisestä kirjelmöinnistä EU:n suuntaan sekä toimii projektin vetäjänä.

Oleellisenä toimijana Suomen puolella on mukana Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto, jonka hallitukseen Kaisto kuuluu. Ruotsin puolella vastaavana toimijana on Guldhaven.

HYLJEKANNAN voimakas kasvu on johtanut alueen kalastajien saalismäärien hupenemiseen ja ansiotason laskuun.

Kaisto kertoo, että Luonnonvarakeskus on arvioinut Perämeren hyljekannan koon olevan noin 25 000 yksilöä, joista suurin osa on Itämerennorppia, mutta joukossa on myös kookkaampia harmaahylkeitä.

Kun Luken arvioiden mukaan yksi hylje syö kalaa kolmesta neljään kiloon päivässä, päättyy hylkeiden suihin vuositasolla noin 25 miljoonaa kiloa kalaa. Iso osa ravinnosta myös koostuu arvokaloista kuten lohesta ja siasta.

Samaan aikaan ammattikalastajien vuotuinen saalismäärä on 1,5 miljoonaa kiloa, eikä enää aivan sitäkään, sillä etenkin lohien ja siian kannat murenevät vauhdilla. Toki kalastajien saalismäärään on kuitenkin lisättävä silakkaa ja maivasaaliit, jotka ovat määrällisesti isompia, Kaisto toteaa.

Perämeren hyljeongelmasta keskustelivat Iissä kunnanjohtaja Marjukka Manninen, europarlamentaarikko Niils Torvalds, Team Kalan Risto Tolonen ja Henri Kylli, kemiläinen ammattikalastaja ja Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liiton Timo Matinlassi sekä saman organisaation Vesa Rantanen ja ammattikalastajat Markku Sotisaari Kemistä ja projektin alkuun polkaissut Hannu Kaisto Iijokisuulta. Kuvasta puuttuu Ruotsin Guldhavenin edustaja Teija Aho.

HYLJEKANNAN KASVU on johtanut myös eläinten levittäytymiseen ylempään jokiin, minne ne voimakkaimmin nousevat syksyllä juuri samaan aikaan, kun siika ja taimen nousevat kudulle jokiin.

Hylkeiden ilmestymisen joelle on uusi ilmiö, jota on tapahtunut vasta viimeisimpien vuosien aikana.

Ijoella se tarkoittaa sitä, että hautomoille saatavan siianmäärin määrä on pudonnut kolmannekseen aiemmin saadusta 700–900 litrasta, ja Kemijoella pudotus on ollut vieläkin raju. Suuri osa emokaloista päättyy hylkeiden ravinnoksi.

Mitä vähemmän mätää, sitä pienempi kalakanta. Tuntuu siltä, että haudomme mätää vain hylkeiden ravinnoksi, ja mielekkäys koko toimintaan uhkaa hiipua, harmittelee Kaisto, joka myös toteaa juuri rasvaisten mätää kantavien emokalojen olevan erityisesti hylkeiden mieleen.

ISSÄ järjestettyyn kalastuspalaveriin osallistui myös

Ammattikalastaja Lauri Halonen esitteli lapsille erilaisia kalanpyyntitapoja syksyllä 2018 Kellossa. Rysään jäänyt hylje ihmetytti.

europarlamentaarikko **Niils Torvalds** (r.), joka kertoi kalastajia ja kalakantoja kos-

en, jona hän parlamentissa työn aloitti.

Näitä yhteisiä kokouksia ja yhteydenpitoa on tarkoitus jatkaa kuukausittain, jotta saamme aikaan selvityksen, jonka sitten toimitamme Brysseliin. Kun sieltä aikanaan saadaan vastaus, se tulee suomalaisten viranomaisten pöydälle, ja siinä vaiheessa heidän on pakko siihen myös vastata, Torvalds linjasi.

Vaikka mikään ei EU:ssa tapahdu kovin nopeasti, kertoi Torvalds asiassa edettävän siten, että ensi vuoden eduskuntavaaleissa ehdokkaana olevat joutuvat kalastajien kysymykseen kantaa ottamaan. Vastuullisena komissaarina EU:ssa on liettualainen **Virginijus Sinkevicius**, jonka Torvalds sanoi asian hyvin ymmärtävän ja olevan yhtä lailla kalastajien tilanteesta ja tulevaisuudesta huolissaan, sillä ongelma koskee Liettuan kalastajia.

EU:n sääntöjenkin puitteissa asiasta päättäminen kuuluu suomalaisille viranomaisille, eli EU:n seläntäkke ei tässä voida pii-

loutua, kuten usein helposti tehdään, europarlamentaarikko korosti.

Hylkeiden hän totesi haakeutuvan jokiin siitä yksinkertaisesta syystä, ettei ulkona merellä ole riittävästi ravintoa yhä kasvavalle kannalle. Toisaalta Torvalds lähestyy aihetta myös pohtimalla, mitä meidän ylipääntään tulisi jatkossa syödä, jotta luonnon monimuotoisuus säilyisi ja ilmastomuutoksen eteneminen pysähtyisi.

Väistämättä vastaus on kotimainen ruoka, jonka kuljettaminen rasittaa mahdollisimman vähän ilmastoa. Punaisen lihan syömistä taas pitäisi vähentää, mitä siis tilalle - vastaus on kala - ja mistä se tulee, tuleeeko "lentokalana" Aasiasta vai läheisestä merestä.

KALASTAJIA ärsyttävät myös rauhoitusmääräykset, joiden vuoksi he eivät pysty täysipainoisesti ammattiaan harjoittamaan, ja samalla hylkeet kuitenkin pistelevät poskeensa rauhoitettuja lajeja sekä talteen otetusta mädistä hautomoilla tuotettua kalaa.

Suomen ja Ruotsin kalastajien ja kalatalousjärjestöjen tavoitteena on käynnistetty yhteistyön myötä saada hylkeiden metsästystä sekä niistä saatavien raaka-ainesten hyödyntämistä lisättyä, jotta hyljekannan vähentäminen mahdollistuisi.

Hylkeiden metsästyksen harjoittaminen vaatii lisäksi koulutusta, jotta sen tavoite täyttyy ja toteuttaminen turvallisesti onnistuu.

Projektin tarkoituksena on saada ongelma tietoon myös suurelle yleisölle, sillä asiaa ei ymmärretä, eikä sitä, että tässä on tosi kyseessä. Joka kevät syntyy Perämerelle muutama tuhat uutta "kalastajaa". Päätäjienkin olisi syytä herätä viimeistään nyt, Kaisto painottaa.

Iijoella kokeillaan hyljekarkottimia

» Ritva Piri
» Ii

IJOEN alaosalle kutemaan nousevia siikojä uhkaavien hylkeiden määrää yritetään tänä vuonna ensimmäistä kertaa suitsia jokeen asennettavilla hyljekarkottimilla. Kyseessä on Luonnonvarakeskuksen pilottihanke, jonka puitteissa joen pohjaan on asennettu Simakasaaren kohdalle kaikkiin kuusi äänilähdettä, joista on vedetty kaapelit rannalle sijoitettuun ohjaus- ja säätölaitteistoon. Äänilähteistä viisi sijaitsee saaren pohjoispuolella ja yksi Rantakestilän puolella.

– Tarkoituksena on sulkea koko joki karkottimilla siten, etteivät hylkeet nouse laitteen ohi ylävirran puolelle. Sukeltajan ja asennuslautan avulla äänilähteet ja kaapelit on sijoitettu joen pohjaan sekä yhdistetty rannalla sähköön ja ohjauslaitteistoon, kertoo Luken tutkija **Lari Veneranta**.

VENERANNAN mukaan karkottimien toiminta perustuu ääneen, joka on aika korkea, ja sen voimakkuus sekä taajuus vaihtelevat. Järjestelmää ei ole aiemmin kokeiltu jokiympäristössä, ja alun perin se on suunniteltu sijoitettavaksi kalankasvatuskassien ympärille. Suomessa karkotti-

Karkottimien ohjauslaitteisto sijaitsee rannalla säätäen automaattisesti karkottimilta veteen lähtevän äänen voimakkuutta ja taajuutta. Joen pohjaan sijoitetut äänilähteet on merkitty vedessä näkyvillä oranssinvärillä poijuilla. Projektin vastaava tutkija Lari Veneranta Luonnonvarakeskuksesta seisoo vasemmassa.

mia on kuitenkin testattu rannikolla, ja ne ovat myös pyydäksiksi hylkeiltä onnistuneesti suojaant.

– Ijoen kokeilussa oleva laitteisto on vuokrattu, ja nyky muodossaan järjestelmä on varsin monimutkainen. Mikäli kokeilun tulokset ovat hyviä, on toiveissa järjestelmän muuttaminen paikallistenkin toimijoiden käyttöön soveltavaksi.

SIIAN NOUSU Ijoen alaosan kutualueille on jo alkanut, ja syksyn ensimmäiset hylkeetkin on joella jo nähty. Varsinainen siikakausi ajoittuu syys-lokakuulle, ja Venerannan mukaan myös juuri asennettu karkottinjärjestelmä on toiminnassa kahden kuukauden eli kiivaaimman siianousun ajan, jotta etenkin emokalojen saanti mädin keruuta varten tu-

lisi turvatuksi. Luonnonvarakeskuksen kokeilussa on mukana myös viisi iilistä kalastajaa, joista kahden pyydäykset sijoituvat karkottinten alapuoliseen osaan jokea ja kahden vastaavasti karkottinten yläpuolelle sekä yhden juuri karkottinten kohdalle. – Kirjanpitolakastajat kirjaavat siikasaaliit sekä sen, onko kaloissa hylkeiden ai-

heuttamia vaurioita tai onko verkkoja revitty. Tuloksista saadaan tilannekuva, onko karkottimista hyötyä, ja voidaan niiden käytöllä hylkeiden aiheuttamiin ongelmiin vaikuttaa. Jos systeemi toimii Iijoella, voidaan sitä muuallekin soveltaa.

SIIHEN, että hylkeitä saattaa karkottinten käynnistyttyä jäädä myös niiden yläpuo-

liseen osaan jokea, on kokeilussa varattu vielä yksi karkotin.

– Sen avulla on tarkoitettu tilanne tutkia. Karkottimien vaikutuksesta hylkeet nousevat todennäköisesti pintaan näkyville, jolloin niiden määrä saadaan kartoitetuksi, Veneranta toteaa.

Järjestelmän asennusta oli kiinnostuksella seuraamassa myös Voimalohi Oy:n toimitusjohtaja **Aki Mäki-Petäys**.

– Hylkeiden saaminen pois joelta on meidänkin intresseissämme, koska emokalojen saanti poikastuotantoon vaikuttaa velvoitustusten onnistumiseen. Iijoella tilanne on vielä ollut jokseenkin hallinnassa, mutta Kemijoen tilanne on todella heikko. Onneksi Iin kalankasvatamolta pystyttiin vielä viime keväänä toimittamaan poikasia myös Kemijoen.

VAIKKA Ijoen kokeilu onnistuisi, ei sitä Lari Venerannan mukaan voi suoraan soveltaa esimerkiksi Kemijoen, koska joki on kooltaan merkittävästi Iijokea isompi ja sen kattaminen karkottimilla siten vaativampaa. Ijoen tulosten hän kuitenkin uskoo tuovan tietoa ja uusia mahdollisuuksia Kemijoenkin suhteen.

HauPa seuraa tarkkaan sähkön hinnan kehitystä

» Anu Kauppila
» Haukipudas

HAUPA-HALLI jatkaa toimintaansa normaalisti kohonneista energiakustannuksista huolimatta. Hallin omistaa Haukiputaan Pallo ry, jonka puheenjohtaja **Markku Kohonen** kertoi seuran pärjäävän, vaikka kohonneet lämmityskustannukset kirppaisivatkin. Seuras seurataan hintojen kehitystä ja tehdään laskelmia niiden mukaan. Ympäri vuotisesti käytössä olevan hallin alakerta lämpenee öljyllä, jonka hinta nousi viime vuonna.

– Öljyn hinta nousi viime vuonna rajusti ja jouduimme sen vuoksi tekemään pienen

korotuksen maksuihin. Nyt maksuihin ei ole toistaiseksi tulossa radikaaleja korotuksia ja yritämme välttää siltä parhaamme mukaan, Kohonen sanoi.

Hallin yläkerran kahvio- ja toimistotilat lämpenevät sähköllä. Halli toimii harjoitusten lisäksi joukkueille, kokousten ja koulutusten pitopaikkana. Saunasaatolla ei ole ollut vilskettä ja siksi sillä ei ole Kohosen mukaan suurta vaikutusta kokonaiskulutukseen. Kohonen kertoi monien vaihtavan nopeasti pukkarissa kampeet ja menevän kotiin saunaan ja suihkuun. Sähköä säästetään vaihtamalla lamppuja led-valoihin ja laskeamalla hallin lämpötilaa.

Markku Kohonen kertoi HauPan seuraavan energian hinnan kehitystä tarkkaan.

– Halliin vaihdettiin ledit pari vuotta sitten Haukiputaan Sähköosuuskunnan avustuksella ja pihavaloihin suurin osa on vaihdettu viime ja tämän vuoden aikana

myös ledeihin.

TALVELLA hallilla ei olekaan tarkoitusta harjoitella tropsiikissa ja hallin lämpötila laskeetaan noin kymmeneen as-

teeseen. Kohonen sanoi, että pelaajat ovat tottuneet siihen ja käyttäjiä opastetaan laittamaan pitkähihaista paitaa päälle hallille.

– Kahdeksan astettakin on vielä hyvä lämpötila, se on semmoinen kotimaan ulkokenttien loppukesänsyys- lämpötila, missä on totuttu pelaamaan.

Voittoa hallin käytöllä ei tarkoitettu tehdä ja Kohonen sanoikin, että tärkeintä on kulujen kattaminen. Oman seuran joukkueiden harjoitusten lisäksi hallilla voi hakea myös muut käyttäjät vakio- tai kertavuoroja.

– Hallilla on käynnyn harjoittelemassa muidenkin seurojen joukkueita, harrasteporukoita ja muun muassa

pesäpallolijoita. Myös työpaikkojen tykypäivät onnistuu järjestää meillä hyvin.

AKTIIVISESSA käytössä olevan hallin keinoonurmi uusittiin vuonna 2014 ja vanhasta matosta tehtiin hallin viereen ministadion. Kohonen kertoi, että ministadionille on suunniteltu pientä käyttömaksua.

– Johtokunta ei ole tehnyt vielä mitään päätöksiä ja seuraamme tilanteen kehittymistä tarkasti.

Rantapohja kertoi tiistaina, kuinka haukiputaalainen jääkiekkoseura Ahmat ei voi ainakaan vielä ryhtyä jäädyttämään halliinsa jäätä korkean sähkön hinnan takia.

TOIMITTAJALTA

Opintovapaa koitti

Kuten jo edellisessä Rantapohjassa uutisoitiin, olen jäänyt opintovapaalle. Tämän kolumnin ilmestyessä olen jo opiskelija. Se tuli itsellenikin yllättäen, vaikka olen muhittanut asiaa mielessäni jo pitkään.

Työuraa on takana jo reilusti yli kolmekymmentä vuotta. Mikäli terveyttä riittää, on sitä reilusti vielä edessäkin. Niinpä päätin, että valilla on haisteltava muitakin tuulia. Tai ensin päätin ottaa yhteyttä ELY-keskuksen ammatinvalinta- ja uraohjaukseen. Pari keskustelukertaa aiheen parissa laitto iksensäni liikkeelle ison prosessin. Siinä tu-

li tutustuttua eri ammatteihin ja koulutuksiin ja listattua eri vaihtoehtojen pussia ja miinuksia.

Päätin tavoitella rakkaaseen käsityöharrastukseeni liittyviä opintoja. Kun päätös opintoihin hakeutumisesta oli syntynyt, sattui juuri alkamaan haku-aika tekstiili- ja muotialan opintoihin OSAO Haukiputaalle. Tein hakemuksen siltä istumalta, että kerrankin pääsisin asiassa ajatusta pidemmälle. Odotusaika hakuajan päättymiseen, haastattelukutsuun ja valintapäätökseen tuntui kiduttavan pitkältä.

Kiitos pitkän työurani, minulla on

mahdollisuus saada opintovapaata työnantajaltani ja aikuisopintotukea Työllisyysrahastosta. Näiden turvin aloitan opintoni kiitollisin mielin.

Pidän toimittajan työtä toki edelleen rakkaana ja antoisana, enkä luultavasti hylkää sitä kokonaan opintojen aikaan. Sydäntäni ovat lämmittäneet ne monet kiitokset ja onnentoivotukset, joita olen saanut kerrottuani opintovapaastani yhteistyökumppaneille.

Aika näyttää, mihin tämä tie vie. Kiitos ja kuulemiin.

Tuija Järvelä-Uusitalo
tuija.jarvela-uusitalo@rantapohja.fi

KUVA LUKIJALTA»

Loppiaiset Ylikiimingissä. Kuva: KPJ

KESKUSTELEMME»

LISÄÄ KESKUSTELUA SIVULLA 12

Hyljekarkottimilla erinomainen tulos

Kiitos Rantapohjalle vuoden 2022 tapahtumakoosteista. Iin elokuusta mainitaan hyljekarkottimet, joiden tuloksista voi nyt kertoa. Karkottimet rahoitti maa- ja metsätalousministeriö, toteutti valtion tutkimuslaitos Luke. Kyse oli valtakunnallisesti, ainakin kalaihmissä kiinnostanut koe, ensimmäinen virtavesissä. Tavoite oli estää hyljevahinkoja.

Hyljekarkotinkokeilu saatiin Iihin vaellussiihan tulevaisuuden turvaamiseksi. Maukasta, terveellistä, taloudellisesti pyydyttyä siikaa pitäisi kalastajien saada tulevaisuudessakin kuluttajan ruokapöytään. Syksyn siika on lähiruokaa, mutta myös parasta kalanhoitotyötä, jota lijoella on tehty 1980-luvulta. Vain kaksi vuotta 90-luvun alussa jäi väliin. Siian kasvukierto on

noin 5 vuotta, saalis heikkeni 90-luvun puolivälissä.

Vuonna 2000 Iin jakokunnat rakensivat jokisuulle siikahautomon. Hautomon pienten siikojen istutuksilla ja voimayhtiön velvoitteilla Iijoen siikaa onkin hoidettu vastuullisesti ja tuloksellisesti. Vuosina 2000–2017 hautomo on tuottanut mereen kasvamaan lähes 200 miljoonaa uutta pientä siikaa (keskimäärin 11,5 miljoonaa/vuosi). Iijoen siikaa pyydytään Ahvenanmaalla asti, mutta joka vuosi sitä palaa isona runsaasti takaisin myös jokeen, taas ruuaksi ja siikahoitoon.

Vuonna 2017 siikahoito kuitenkin romahti. Syy ei ollut kaloissa, vaan hylkeissä, jotka tulivat ja jäivät jokeen. Hylkeet söivät joessa emosiikoja ja tuhosivat emokalapyynnin. Mätihankin-

ta, siikahoito vaikeutui nopeasti, pienten istutussiikojen määrä romahti, vaikka työtä tehtiin enemmän. Tästä tuli suora uhka siian tulevaisuudelle. Lijoella siian luontaiset kutumahdollisuudet ovat huonot. Siikakanta ja -saaliit perustuvat hoitotoimiin.

Vuonna 2022 hyljekarkottimilla saavutettu tulos oli erinomainen. Karkottimet estivät hylkeiden pääsyä ylempiin jokeen, kalastajilla oli jälleen mahdollisuus siian mädin hankintaan, siikahoitoon. Tehtiin kova talkootyö, pyydyttiin tuhansia emosiikoja, lypsettiin mätää 570 kiloa. Keväällä mädistä kuoriutuu taas yli 10 miljoona pientä siikaa vaeltamaan, kasvamaan merelle, osa palaa takaisin isona jokeen. Luontoa vastaava siian hoito ja luontainen

kierto jatkuu.

Mutta siian hoito ja siian tulevaisuus on turvattu vain, jos hylkeiden aiheuttamat tuhot joella voidaan estää. Iissä 2022 tämä toteutui hyljekarkottimilla, toivottavasti näin on jatkossakin. Hylkeet ovat uhka siialle, uhka on myös suojeleminen, joka ei ota huomioon kalojen ja ympäristöä. Oululainen kansanedustaja esittääkin hyljesuojelun vuoksi lisää kalarajoituksia.

Vastausta en varmaan saa, mutta kysyn kuitenkin: pitäisikö hylkeiden suojelemiseksi siian kalastus kieltää jokialueilla? Annettaanko hylkeiden syödä emosiikat, tuhota kalojen kutua ja tuuhata kalanhoidon edellytykset?

Risto Tolonen

Haulajärvi

Iin Jakkukylässä on Haulajärvi. Mitä haula merkitsee, selviää internetipainoksesta olevasta Suomen murteiden sanakirjasta olevasta hakusanasta haula. Tämän sanan selityksen otsakkeena on "Haulat – syvät haudat".

Murrehaastattelija haastatteli erästä Kuusankosken murretta puhuvaa miestä. Hän halusi tietää, oliko haastateltavan muistissa

vielä se, mitä hän oli kuulut kansanilmien kertovan Venäjän ja Ruotsin välisestä sodasta eli Suomen sodasta 1808–1809. Haastateltava kertoi kylän ihmisten paenneen venäläisten ampumisia Urajärven rannan läheisyydessä oleviin hauloihin, joilla tarkoitettiin kovasti syvää aronnetta eli alannetta. Tätä alannetta ympäröivät mäet mo-

lemmin puolin.

Kuusankosken murre, jolla haastateltava selitti, mitä hauloilla tarkoitetaan, on kaakkoishämäläistä murretta, jossa on kuitenkin länsisuomalaisia ja karjalaisia aineksia. Yksinomaan hämäläinen murreilmiö on se, että suomen kirjakielen äänne d korvataan äänneellä l. Esimerkkinä mainitsen kirjakielen sanan uuni. Taivu-

setussa muodossa siinä on d, esim. uusi-uuden. Hämäläisittäin kirjakielen muoto uuden sanotaan muodossa uulen. Hauta-sana kuuluu monikkomuodossa haudat. Hämeen murteessa haudat on haulat ja hauta on haula. Näin ollen Iin Jakkukylän Haulajärvi on sama kuin Hautajärvi. Jakkukylän kartassa on myös Hautajärvi. Hauta-sana varsinkin Poh-

jois-Pohjanmaan paikannimissä viittaa tervahautoihin. Hautajärven toisella rannalla on tervahauta, mistä järven nimi johtuu.

Iin Jakkukylän maastosta arkeologit ovat löytäneet kohteita, joita sanotaan hauloiksi: kuusi sorakuoppaa, jotka ovat asumuspainanteita, eläinten pyydyskuoppia, rakkakuoppia ym. Mielinkiintoinen on yksi rak-

kakuoppa, joka on selvästi vulvan muotoinen. Kyseessä on varmaan synnyttävä Äiti maa. Maastossa on myös jatulintarha, jossa harjoitettiin hedelmällisyyskulttia. Koska en tunne Jakkukylän maastoa, en voi sanoa onko siinä samanlaisia syviä hauloja, hauloja kuin Urajärven rannan läheisyydessä.

Jaakko Kyrönlampi, FK

Lähetä mielipiteesi osoitteella **Rantapohjan toimitus, PL 15, 90831 Haukipudas** tai **toimitus@rantapohja.fi**. Vaikka haluat esiintyä nimimerkillä, liitä kirjoitukseesi nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi. Kirjoitusten pituus on enintään 2 500 merkkiä välilyönteineen. Teksti- ja multimediaviestit lähetetään numeroon **040 5173 842**. Viestin hinta määräytyy operaattorisi mukaan. Viestissä tulee näkyä lähettäjän numero. Rantapohjan numeroon 040 5173 842 voi lähettää myös WhatsApp-viesteitä. Toimituksella on oikeus lyhentää ja käsitellä kirjoituksia. Toimitus ei luovuta ulkopuolisille nimimerkillä esiintyvien henkilötietoja. Lukijoiden mielipiteitä julkaistaan myös lehden verkkosivuilla.

MARKKINAHÖLKKÄ

TORSTAINA 13.7.2023 KLO 18.00

Reittinä Jokivarrenlenkki, matka n. 10,5 km.
Vaihtelevat maastot: asfalttia ja metsäpolkua.
Lähtö klo 18.00 Kuivaniemen koululta
(Opintie 30, Kuivaniemi).

Sarjat: alle 18 v pojat/alle 18 v tytöt,
yleinen miehet/yleinen naiset,
yli 60 v miehet /yli 60 v naiset.

Osaallistumismaksu etukäteen 20 €
(2,7. asti) tai 25 € paikan päällä.

Lisätietoa ja ilmoittautumisohjeet:
kuivaniemenyritys.sporttisaitti.com

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO

HANNA JUOLA
050 354 7726

Erikoishammastekniikan palvelut
kotiin ja hoitolaitoksiin
Kokoproteesit, pohjaukset
ja korjaukset

KotiHammas
Salpajukuja 8, Rusko, OULU

f meikuvia fi

mieikuvia
Palvelee
ma-ke 10-17

Muina aikoina
sopimuksen mukaan
045 610 0437
sari@mieikuvia.fi

passiivuvat, potreit
asutokuvaukset
kuvasta kuvat
kuvien korjailu

Talo työmäärä
Revontie 2 Haukipudas

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO

KAI ILKKA

hammasproteesit,
pohjaukset ja
korjaukset
Saaristonkatu 27, Oulu
P. 08 311 4444

Vastakuoriutuneita siianpoikasia saatiin tänä vuonna istutuksiin runsaasti.

14 miljoonaa lijoen siikaa istutuksiin merelle

» Rantapohja
» li

IJOEN vastakuoriutuneita pieniä siianpoikasia saatiin tänä keväänä vuosien tauon jälkeen istutuksiin runsaasti, yhteensä 14 miljoonaa. Osuuskunta Team Kalalta kerrotaan, että siikahoidon onnistuminen perustuu Luonnonvarakeskus Lukan viime syksynä toteuttamaan hyljekarkottimienhankkeeseen.

Karkottimien avulla hylkeet pysyivät lijoiksiin merenpuoleisella alueella. Siit puolestaan pääsivät nousemaan jokeen sukua jatkamaan. Siit eivät joutuneet hylkeiden suihin eivätkä hylkeet päässeet tuhoamaan kalastajien emokalapyyntiä.

Hyljekarkottimien ja kalastajien talkootyön ansi-

osta lijoen siikahautomolle saatiin 600 litraa hedelmöitettyä siianmätää. Madista kuoriutui keväällä 14 miljoonaa pientä siikaa mereen kasvamaan. Kun hyljekarkottimia ei ole ollut ja hylkeet ovat mellastaneet ja tuhonneet siikoja ja siikahoidon syksyisin jokialueella, niin mätämäärä ja tätä kautta siikahoidon on romahdus vuodesta 2017 alkaen. Nyt tähän saatiin muutos.

SYKSYLLÄ 2022 hyljekarkottimet mahdollistivat siikahoidon ja myös edesauttoivat siian luontaista lisääntymistä. Hyvin onnistuneen siikahoidon tulos on nähtävissä vuosina 2027–2029, kun Ahvenanmaalla asti vaeltavat siiat palaavat takaisin jokeen takaisin siikahoidon kohteeksi. Luontaista kiertoa vastaava si-

kahoito on jatkunut lijoella ja Perämeren jokialueilla jo vuosikymmeniä vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. Siikahoidon tuottaa jälkeläisiä siikahoidon ja kymmenien tuhansien kilojen vuosittaiset siikasaaliit pitkin Perämeren rannikkoa. Saadaan siikaa, parasta ilmastoystävällistä lähiruokaa.

Nyt Osuuskunta Team Kala sekä Etelä- ja Pohjoislin jakokunnat ovat hankkimassa lijoiksiuolle omia hyljekarkottimia. Tavoitteena on jatkaa viime syksynä onnistuneita karkotinkokeiluja ja sekä niiden kehittämistä.

Karkottimiin on saatu ja kehittämiseen haetaan EMKVR – Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrähaston tukea. Tavoitteena on vaellussiikakannan ja siikasaaliiden tulevaisuuden turvaaminen.

Kotiseutulitolta energia-avustuksia

» Terhi Ojala
» li
» Kiiminki
» Kuivaniemi
» Yli-Ii
» Ylikiiminki

SUOMEN KOTISEUTULITON hallitus on jakanut energia-avustuksia seurantalaja omistaville yhteisöille. Avustusta haki 813 yhteisöä, ja se myönnettiin niistä 783:lle.

Avustus kohdentuu viime talvikaudella loka-huhtikuussa syntyneisiin energiakustannuksiin. Avustuksia jaettiin kohonne-

den sähkö- ja lämmityskustannusten johdosta yhteensä yli 2,2 miljoonaa euroa.

Avustuksen kohteena olevat rakennukset ovat kaikille avoimia vapaan kansalaistoiminnan tiloja. Mukana on esimerkiksi nuorisoseurantaloja, kylätaloja, työväentaloja, kansantalaja, maamiesseurantaloja ja kotiseututaloja.

RANTAPOHJAN alueelta energia-avustusta sai 10 yhteisöä. Kiimingistä Hannuksen kyläyhteisö ry sai avustusta 5400 euroa,

Alakylän nuorisoseura 3100 euroa ja Huttukylän nuorisoseura 3800 euroa.

Ylikiimingistä Vepsänkyläläiset ry sai avustusta 4900 euroa ja Nuorittan nuorisoseura 2104 euroa. Yli-Iiläinen Leuvan kyläyhdistys ry sai avustusta 1500 euroa.

Iissä suurimman avustussumman, 5607 euroa, sai Oijärven Nuorisoseura ry. Kuivaniemen Nuorisoseuralle avustusta myönnettiin 4387 euroa, Iin Järjestöyhdistys ry:lle 1300 euroa ja Yli-Olhavan maamiesseura ry:lle 1400 euroa.

Nyt tarjolla
Perämeren lohta
ja paljon muita herkkuja!

Juhannuksen aukioloajat
ma-to klo 9-17,
pe klo 9-12

La-su
suljettu

H. KUHA
Iin Majakka • P. (08) 5613 200
www.kalaliikekuha.fi
Ma-to 9-17, pe 9-18, la 9-16

MAKKARATARJOILU

AMPUMA-RATAPAIVÄ

La 22. heinäkuuta klo 10-16
Iin metsästysyhdistyksen ampumarata Ilaaksontie 2

Tuote-esittelyä, tarjouksia ja paljon muuta

Arvonta!

Pääpalkintona Tikka Tlx hunter 22lr (arvo 990 €)

Paikalla tapahtumassa edustajia:
Hjorth - Tarvas - Swarovski - Nordhunter
Sako - Louhisola - Oikkonen - Zeiss
Iin reserviläiset - Iin seudun Riistanhoitoyhdistys

VAPAA PÄÄSY - TERVETULOA!

Vaate ALE

21.6. alkaen!

POIKKEUKSIA AUKIOLOISSA: Juhannusaattona 23.6. Avoinna 8-12 Juhannuspäivänä 24.6. Suljettu

Kärkkäinen Ii
Sorostenie 2, ☎ 010 430 3820
ma-la 8-21, su 10-21

EKO KARHU

LISÄERISTYKSET
Puh. 044 981 4433

www.ekokarhu.fi

K Market

OMAN KYLÄN
KAUPPAKisatie 1
ma-pe 7-21, la 8-21, su 10-21
www.k-market.fiRuoka.fi
Oma kauppa verkossa.Osto-
PlusKIIMINGIN
JÄTEHUOLTO OY

* Kiinteistöjen kuivroskakuljetukset

040 746 2340

JÄTEHUOLTO
REIJO LAURILA

- * Likakaivojen tyhjennykset
- * Vaihtolavat
- * Kaivuutyöt pienkaivinkoneella
- * Nosturityöt
- * Siirtokuljetukset
- * Hinauspalvelut

0400 911 611

0400 685 305 Reijo

kiimingin.jatehuolto@gmail.com

YRITYSELÄMÄÄ»

Musa-Vintti laajensi ja u

» Anu Kauppila
» Haukipudas

HAUKIPUTAALAISEN Musa-Vintin laajennus avautui pitkän odottamisen jälkeen viime lauantaina live-musiikin säestämänä. Uusien tilojen vastaanotto oli asiakkaiden palautteen perusteella erittäin positiivinen ja yrittäjä ja Musa-Vintin omistaja **Päivi Salenius** on erittäin onnellinen pitkään mielessä olleen unelman valmistumisesta.

– Siitä saakka, kun ostin paikan olen halunnut laajentaa tiloja, jotta voisimme palvella asiakkaita vielä paremmin, Salenius kertoo.

Iso urakka vaati paljon suunnittelua ja apua läheisiltä sekä työntekijöiltä, joita Salenius haluaakin erityisesti kiittää.

– Ei tämä olisi onnistunut ilman mahtavia taustajoukkoja ja kovan luokan ammattilaisia, eli kunnia kuuluu myös heille, Salenius sanoo. Helppoa laajennuksen val-

Musa-Vintin laajennuksen yhteydessä myös wc-tilat rakennettiin kokonaan uusiksi ja tilaa tuli moninkertaisesti lisää.

mistelemisen ja rakentamisen ei ollut, mutta ammattitaitoisten tekijöiden käsissä hommat valmistuivat ajoissa. Laajennuksen myötä asiakkaiden wc-tilat moninkertaistuivat ja istumapaikkoja tuli paljon lisää myös pubin tanssi- ja biljardipuolelle ja bändit saivat uudet back-

stage-tilat.

– Visio on aina ollut luoda asiakkaille toinen olohuone, missä kaikki viihtyvät. Tänä ei tarvitse tällätä, saa laulaa tai olla laulamatta. Me ollaan kaikki tavallisia ihmisiä tulimme mistä tahansa ikä- tai yhteiskuntaluokasta. Täällä useastikin tittelit

ja ammatit unohtuvat, sillä ihmiset haluavat vain viihtyä, Salenius toteaa.

SALENIUS uskalsi investoida omaan unelmaansa, sillä hänellä on täysi luotto omaan näkemysensä ja työhönsä, paikallisiin ja kanta-asiakkaisiin sekä erityisesti työn-

Hyljekarkottimien käytön kokeilut jatkuvat Iijoella

» Rantapohja
» Ii

VIIME SYKSYNÄ Luonnonvarakeskus kokeili ensimmäistä kertaa hyljekarkottimia Iijokisuulla Simakka- saaren yläosalla.

Kokeilu toteutettiin skotlantilaisilla karkottimilla, ja ne tuottivat hyvän tuloksen. Hyljevahingot jäivät pieniksi, siianhoito toteutui takavuosen tapaan.

KOKEILUT jatkuvat Iijokisuulla myös tänä syksynä.

Karkottimet ovat alempana joella leirikeskusten yläpuolella Karhun ja Finninkarin välisellä alueella.

– Viimevuotisia skotlantilaisia karkottimia ei ollut saatavilla. Nyt kokeilussa ovat uudet suomalaiset laitteet, jotka Osuuskunta Team Kala on hankkinut itselleen, osuuskunnan **Risto Tolonen** kertoo.

Hyljekarkottimiin ja käytön kehittämiseen on saa-

TUTKIMUS KÄYNNISSÄ!

Älä sukella vedenalaisen hyljekarkoittimen läheisyydessä

Osuuskunta Team Kala

KAAPELI

Vesillä liikkuvien toivotaan huomioivan karkottinlinja ja sekä karkottimet. Sulkeaminen karkottimien läheisyydessä ei ole turvallista. Karkottimet on selvästi merkitty lippusaloilla ja heijastimilla.

tu tukea Euroopan Meri- ja Kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta.

KARKOTTIMET asennettiin alkuvuodesta yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen

kanssa.

Luke toteuttaa karkottimiin liittyvää tutkimustoimintaa, ja laitteiden toiminnasta vastaavat paikalliset asiantuntijat.

Viisi karkotinta on asetettu linjaan poikki joen, ne toimivat sähköllä ja tarvittaessa akuilla.

Karkottimien kaapeli on asennettu pohjaan, mutta karkottimet ovat välivedessä tai pinnalla.

Karkottimien teho perustuu ääniaaltoihin, jotka eivät vaikuta kaloihin ja nahkaisiin eikä ihmisiin.

– Sulkeaminen karkottimien läheisyydessä ei kuitenkaan ole turvallista, Tolonen huomauttaa.

VESILLÄ liikkuvien toivotaan huomioivan karkottinlinja ja sekä karkottimet.

Karkottimien toimivuus on ensiarvoisen tärkeä Iijoen siikakannan hoitotoimien ja yleensäkin vaelluskalojen tulevaisuuden turvaamiseksi.

25.8.2023 Ii kunnanvirasto: MMM kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio, Iin kunnanjohtaja Marjukka Manninen, Kemin kirkonkylän osakaskunnan pj kalastaja Markku Sotisaari, kalastaja Antti Pääskynen Ii, Risto Tolonen Etelä-Iin osakaskunta pj, Osuuskunta Team Kala tj

HÄTÄHUUTO VAELLUSSIIAN, LOHEN, TAIMENEN, KALASTAJIEN, LÄHIRUUAN PUOLESTA.

Hylkeet joella ovat uusi, valtava uhka vaelluskaloille, kalojen lisääntymiselle, kalakannolle ja kalastajille. Miten hylkeet saadaan kuriin? Miten voidaan turvata kalakannat, kalastajat lähiruoka? Suojeltu hylje aiheuttaa kalalajien häviämisen.

Perämeren hylkeistä annetaan väärä kuva. Esitetään, että hyljemäärä on ollut aiemmin suurempi. **Rannikolla on kuitenkin nyt hylkeitä enemmän kuin koskaan, hyljetuhot ovat ainakin 100 kertaisia entiseen verrattuna. Kalastajilla, rannikon kaloilla ei ole elintilaa.**

Nykyisin avomeritroolarit vievät hylkeen pääravinnon silakan, kilohailin. Hylkeet joutuvat tulemaan rannikolle. Aiemmin hylje rannoilla oli rannoilla harvinaisuus, pärjättiin puuvilla- sitten nailonrysilä.

Hylkeitä saattoi merellä olla enemmän, mutta pyynti oli tehokasta. Hylje oli kalastajan lisäansio, nyt pahin tuhoeläin. Pyyntikulttuuri hävisi ylisuojelun aikana. Tehokasta pyyntiä ei sallita, kaupallinen pyynti kielletään, suojelua halutaan jatkaa. Pyynti on vähäistä, hyljemäärä kasvaa, rannikolla tuhot moninkertaistuvat.

Ylisuojelun vuoksi hylje ei enää pelkää, hylje tulee kalastajien pyynneille, syö elinkeinon. Hylkeenkestävät pyydykset ovat pieni lohtu, hylkeet päivystävät ja syövät saaliit pyydysten edestä, tuhot eivät tule esille.

Hyljekorvausta saa pieni osa kalastajista, vain hylkeen repimistä kaloista. Työ on moninkertaistunut ja saaliit vähentyneet. Kalastajien määrä on romahtanut. Valtaosa hyljevahingoista jää ilmoittamatta, kun ei saada korvausta.

Perämeren yli 20.000 norppaa ja tuhannet hallit (ennen hallit harvinaisia) syövät miljoonia kiloja vaelluskaloja. Ahvenet, särjet, lahnat eivät pedoille kelvanneet, nyt saalistavat näitäkin, arvokalaa on vähän. **Kalastajien oma ja muistitieto yltää yli 100 vuotta, jokialueelle hylkeitä ei ole ennen nähty.**

Perämerellä siikakannat ovat olleet vahvoja, valtaosin luontoa vastaavan siian hoidon ansiosta. Siika tulee kalastajan luokse jokeen, kalastaja pyytää kalan elävänä, sumputtaa ja lypsää kalan. Mäti kehittyy hautomolla talven, heti syntymän jälkeen pienet siiat pääsevät jokeen, sieltä mereen kasvamaan, palaavat 4-6 vuoden päästä takaisin. Kierto on jatkunut siikasukupolvien ajan. **Siikahoito ja -saaliit ovat erityisen ilmastoystävällistä ja kestävän kehityksen mukaista.** Nyt siikasaaliit ovat uhattuna.

Iijoella todettiin 2017 syksyllä, hylkeet tulivat ja jäivät jokeen. Hylkeet ovat oppineet nopeasti, jatkuvasti enemmän hylkeitä asuu keskellä asutusta joessa, särkevät emopyynnit, syövät siiat ja emokat.

Hylkeet Perämeren jokisuilla ja joen alaosilla tuhoavat jokien siikakannat. Kudulla oleva luonnonkala on helppo saalis tehopedolle. Hylje on viisas, mutta ei niin viisas, että emosiikoja syödessään ymmärtäisi syövänsä tulevan saaliinsa. Aiemmin uhka on ollut siialle. **Nyt kesällä 2023 todettiin joella hylkeet jo heinäkuussa. Hylje on todellinen uhka siian lisäksi lohelle ja taimenelle. On uhka lohen, taimenen velvoitehoidolle, kalateiden toimivuudelle, kalojen luontaiselle lisääntymiselle.**

Perämeren rannikon ja jokien kalakannat eivät kestä nykyistä hyljepolitiikkaa - hyljemääriä. Hylkeenkestävät rysät ja hyljekarkottimet eivät turvaa kalakantoja eivätkä kalastajia. Tehokkaammat toimet hylkeiden aiheuttamien tuhojen vähentämiseksi rannikoilla ja jokialueilla ovat välttämättömiä.

Etelä-Iin jakokunta pj Risto Tolonen

Alapernuntie 19 91110 Ii as

0400 434798 etela-ii@jakokunta.fi

Pohjois-Iin jakokunta Markku Koskela

Etukatu 24 91100 Ii

040 5297697 pohjois-ii@jakokunta.fi

Kalastajilta painavia terveisiä ministeriöön

» Ritva Piri
» li

PERÄMERELTÄ rannikolle sekä jokiin nousevat hylkeet tuottavat yhä enemmän haittaa vaelluskalojen, kuten vaellussiihan, lohjen ja taimenen, lisääntymiselle ja kalakannoille sekä rannikolla ammattiaan harjoittaville kalastajille.

Aiheesta pidettiin lin kunnantalolla palaveri, johon osallistuivat Etelä-lin jakokunnan puheenjohtaja **Risto Tolonen** ja Kemän kirkonkylän osakaskunnan puheenjohtaja, ammattikalastaja **Markku Sotisaari** sekä iiläinen ammattikalastaja **Antti Pääskynen** ja lin kunnanjohtaja **Marjukka Manninen**.

Vieraakseen he saivat maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö **Jaana Husu-Kallion**, jolle Perämeren hyljetilanteen vaikutuksia valotettiin. Kansliapäällikölle myös luovutettiin kalastajien hätähuudoksi nimetty kirjelmä, missä tämänhetkistä tilannetta taustoitettiin.

IJOELLA todettiin ensimmäisen kerran vuonna 2017 hylkeiden nousevan jokeen saakka, mihin ne myös jäivät siikoja ja emokaloja syöden sekä kalastajien pyydyksiä rikkoen. Kuluneen kesän aikana puolestaan on havaittu hylkeiden nousevan jokeen jo heinäkuussa, minkä vuoksi ne uhkaavat jopa kutemaan nousevia lohja ja taimeniaakin. Kirjelmässään jakokunta esittävät vaatimuksen toimien lisäämisestä ja te-

Maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio ei voinut luvata kalastajille nopeaa ratkaisua hylkeiden tuomiin ongelmiin, mutta lupasi viedä tietoa asiantuntijoiden suuntaan sekä kiitti kalastajia kattavasta tietopakettista.

hostamisesta rannikolla ja jokialueilla, jotta hyljetuhot saadaan kuriin.

– Husu-Kalliolle teimme esityksen, että jokisuulla ja rannikolla hylkeiden pyynti sallittaisiin etenkin syksyllä eli silloin, kun vaelluskalat liikkuvat. Korvausta hylkeiden tarveestävien kaloista ja pyydyksistä pitäisi

myös saada helpommin, ja yksi mahdollisuus olisi maksaa hylkeiden metsästäjille korvausta jokisuistoista sekä rannikoilta pois pyydytyistä eläimistä, listasi Risto Tolonen keskustelussa esitettyjä linjauksia.

VIIME syksynä liokeeseen sijoitettuja hyljekarkottimia

saadut tulokset olivat Tolosen mukaan hyviä siltä osin, että emokaloista saatiin kohtuullisen runsaasti mätää talteen, mutta itse ongelmaa karkottimet eivät poista.

– Karkottimia ei ole tietenkään saatavissa joka jokeen, ja hylkeet vain siirtyvät niiden ulkopuolelle jokisuulle ja merialueen puolelle. Varsinaisen ongelma ei siis mihinkään poistu. Hyljehän myös syö aina enemmän kuin kalastaja pyytää, se kun on siellä koko ajan mutta kalastaja ei ole joka päivä, kalastajat korostivat.

Jaana Husu-Kallio myönsi hylkeiden aiheuttamien tuhojen olleen esillä aieminkin, mutta niiden suuruusluokka oli jossain määrin uutta.

– Ensisijaisesti hylkeet ovat silakan ja kilohailin syöjiä, mutta sen ravinnon väheessä ne ovat oppineet siirtymään rannikolle ja jokiin sekä syömään niihin nousevia kaloja.

HUSU-KALLION mukaan hylkeiden määrä on nyt selvästi liian suuri, ja niiden metsästäminen on tarpeellista. Keskustelussa käsiteltiin myös sitä, kuinka valitettavaa on, ettei hylje ole kaupallinen tuote.

– Se päätös tulee Euroopan Yhteisön lainsäädännöstä, ja sen taustalla ovat muualla maailmassa esillä olleet raaat kuuttien metsästyksyet sekä sieltä tulleet mielikuvat, joiden kautta hylkeiden metsästyksyet ei pidetä eettisesti hyväksyttävänä.

Omana näkemyksenään Husu-Kallio totesi olevan

Kemiläinen ammattikalastaja Markku Sotisaari harmitteli hyljetilanteeseen puuttumisen vaikeutta ja totesi hylkeiden metsästyksen olevan hintavaa hommaa, kun saalista ei voi hyödyntää eikä kuluista makseta korvausta.

sen, että kaikki mitä metsätetään, pitäisi saada myös hyödyntää. Rahastakin eli mahdollisista korvauksista kalastajille ja hylkeiden metsästäjille hän paljasti keskustelussa puhutun.

– Luvata en valitettavasti voinut mitään enkä ottaa kantaa mahdollisiin korvauksiin, mutta asiaa vien kyl-

lä eteenpäin, ja käyn vaihtoehtoja asiantuntijoiden kanssa läpi. Kalastuksella on ruoantuotannossa suuri merkitys, ja kala on ruokapöytäamme kuuluva arvokas raaka-aine, joten toki toivon, että ammatin harjoittaminen maassamme edelleen pidetään mahdollisena niin meri- kuin järvi-alueilla.

Uhkana myös silakankalastuksen kieltäminen

» Ritva Piri
» li

MAAMME ammattikalastajia ja muitakin suomalaisia on syyskuun alussa järkyttänyt tieto Euroopan komission esityksestä, joka kieltää silakan kohdennetun kalastuksen Suomen lähivesillä. Esityksen taustalla ovat 2020-luvun alussa havaittu pyydyttyjen silakoiden koon pieneneminen sekä isokokoisempien silakoiden laihuus.

Viime syksyn aikana kalojen on kuitenkin havaittu olevan aiempaa lihavamia, ja kanta on muutoinkin ollut elpymään päin, minkä vuoksi Kalatalouden keskusliitto pitääkin rajoittamisesitystä ylimitoitettuna suhteessa pyydyttävien kalakantojen tilaan. Ammattikalastajaliitosta todetaan niin ikään, että kielto uhkaa sekä ammattikalastajien toimeentuloa että jalostusteollisuutta ja poistaa silakat kansalaisten ruokapöy-

distäkin. Myös maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotusta kohtuuttomana sekä työpaikat vaarantavana. Ministeriön mukaan avainasemassa asiasta päätettäessä on kuitenkin muiden EU:n jäsenvaltioiden suhtautuminen.

SILAKAN kalastamisen kieltämisestä koituvat vaikutukset purisivat myös Perämerellä, vaikka ne kipeimmin kohdistuvatkin eteläis-

vaikutusta myös muiden lajien kalastamiseen, etenkin, kun komissio esittää myös lohenkalastukseen uusiakin rajoituksia.

Iiläisen Kalaliike Kuhan **Hannu Kuha** toteaa silakankalastuksen kiellon olevan valtakunnallisessa mitakaavassa erittäin merkittävä, ja omassakin toiminnassa se näkyisi ensimmäisenä silakkafileiden poistumisena valikoimasta. **Risto Tolonen** puolestaan toteaa, että silakankalastuksen

kieltämistä seuraava kantojen kasvu tarjoaisi hylkeille entistä enemmän ravintoa, minkä myötä hylkeiden määrä yhä edelleen lisääntyisi.

– Hylje on jo muuttunut kalastajan lisäansioista pahimmin ammattia uhkaavaksi tuhoeläimeksi. Jos silakan pyyntikin kielletään, eikä hyljekantojen hallitsemiseksi mitään tehdä, vie se kalastajat entistään kurjempaan asemaan ja tietää pian täydellistä

tuhoa niin vaelluskaloille kuin kalastajillekin, Tolonen manaa.

Kalastuskiintiöt päätetään EU:n ministerineuvostossa lokakuun loppupuolella, ja ne koskevat vain vuotta 2024, eikä jatkosta ei ole tietoa. Ammattikalastajaliiton kannanotossa todetaan, että kalastajat eivät näy pysty lainkaan arvioimaan tulevaisuutta, mikä asettaa ammatin harjoittamisen hyvin vaikeiden haasteiden eteen.

METALLIKOMUA JA ROMUAUTOJA
Maksamme reilun korvauksen
UTACON OY 0400 892 414
Varastotie 9, 91600 Utajärvi
sakari.kantjarvi@utacon.fi
www.utacon.fi **AAA**

KORPITEK OY
• Sähköurakointi
• Aurinkopaneelijärjestelmät
• Ilmalämpöpumppujen myynti ja asennus
Tero: 045 7876 9694 | korpitek@gmail.com
korpitek.com

talep *isännöinti- ja tilitoimistopalvelua!*
Palvelut
Puh. 010 292 2830 • www.talep.fi
Kirkkokuja 3 L 4, Yli-Ii
Revontie 15, Haukipudas

YRITTÄJÄ! Ilmoita Palveluhakemistossa.
Ota yhteyttä p. 045 110 9012

Lue liSanomat netistä: www.iisanomat.fi

Kalastajilta hätähuuto hyljeongelmasta

Etelä- ja Pohjois-Iin jakokunnat luovuttivat maaja metsätalousministeriön kansliapäällikkö Jaana Husu-Kalliolle hätähuudon lijoen hyljeongelmasta. Kalastajat ovat huolissaan vaellussiaan, lohen, taimenen, kalastajien ja lähiruuan puolesta.

-Nykyisin avomeritroolarit vievät hylkeen pääraivon silakan, kilohailin. Hylkeet joutuvat tulemaan rannikolle. Aiemmin hylje oli rannoilla harvinaisuus, pärjättiin puuvilla- sitten nailonryssä, Etelä-Iin jakokunnan puheenjohtaja Risto Tolonen toteaa.

Hylkeenkestävät pyydokset ovat pieni lohtu, hylkeet päivystävät ja syövät saaliit pyydysten edestä, tuhot eivät tule esille. Hyljekorvausta saa pieni osa kalastajista, vain hylkeen repimistä kaloista. Työ on

moninkertaistunut ja saaliit vähentyneet. Kalastajien määrä on romahtanut. Valtiosa hyljevahingoista jää ilmoittamatta, kun ei saada korvausta, kalastajat kertoivat kansliapäällikkö Jaana Husu-Kalliolle.

Lijoelle hylkeet ilmestyivät syksyllä 2017 ja jäivät jokeen. Tänä vuonna hylkeet ilmestyivät jokeen jo heinäkuussa.

-Viime vuonna joessa vuokralla olleita hyljekarkottimia emme saaneet enää käyttöömmä. Emme kuitenkaan jääneet toimettomiksi ja TeamKala hankki omat karkottimet, jotka saatiin paikalleen Iijokeen elokuun puolivälissä. Hintaa hankinnalle tuli 90 000 euroa, josta saimme avustusta EU-rahastosta 60 prosenttia, Risto Tolonen kertoo.

Perämeren rannikon ja jokien kalakannat eivät kes-

tä nykyistä hyljepolitiikkaa - hyljemääriä. Hylkeenkestävät rysät ja hyljekarkottimet eivät turvaa kalakantoja eivätkä kalastajia. Tehokkaammat toimet hylkeiden aiheuttamien tuhojen vähentämiseksi rannikoilla ja jokialueilla ovat välttämättömiä, kalastajien hätähuudossa todetaan.

Hätähuudon vastaanottanut kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio kertoi ymmärtävänsä kalastajien huolet ja ongelmat, sekä vievänsä viestiä ministeriöön pohdittavaksi keinoja hylkeiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

-Päätöksenteko ei kaikilta osin ole Suomen vallassa. EU-säännökset kieltävät yksiselitteisesti esimerkiksi ehdotuksenne hylkeenlihan kaupallisesta hyödyntämisestä, Husu-Kallio totesi. MTR

Jakokuntien vetoimuksen lisäksi ammattikalastaja, Kemin Kirkkonkylän osakaskunnan puheenjohtaja Markku Sotisaari sekä kalastaja Antti Pääskynen listä selvittivät kalastajien ankeaa nykypäivää kansliapäällikkö Jaana Husu-Kalliolle Iin kunnanjohtaja Marjukka Mannisen järjestämässä tilaisuudessa. (Kuva Risto Tolonen)

Janne Paldanius lin Metsästisyhdistys

Hyljetilaisuus lin metsästisyhdistyksen majalla 17.9.2023

Kokoontuttiin porukalla suunnittelemaan tehostettua hylkeenpyyntiä osana Osuuskunta Team Kalan, Etelä- ja Pohjois-lin jakokuntien siika 2 hanketta. Tavoite myös hylkeen hyödyntämisen edistäminen.

Janne Paldanius, Janne Heinikoski, Okko Thornberg, Mika Kurttila, Olli Rääpysjärvi, Teemu Hämälä ja Joonas Maaninka. Lisäksi jahtiin ilmoittautuneille tiedotetaan erikseen: Aki Eriksson, Jaakko Ellalla, Teppo Kakkonen, Juha Kellokumpu, Jaakko Jussila, Markus Hyyryläinen, Mika Miettunen, Sauli Hämälä, Teemu Kujala, Tomi Tyykyluoto ja Ville Tuomikoski.

Jakokunnilta voidaan saada tarvittaessa yhteiset verkkomerkit käyttöön. Laitetaanko merkit esim. rontin torniin, josta ne voi käydä jahtiin mennessä noutamassa, mahdollisesti hommataan myös vesikiikarit tornille. Numerolukko tornin oveen hommataan. Alueelta poistetusta hylkeestä voidaan saada korvaus jakokunnilta pyyntikustannusten kattamiseksi.

Määriteltiin pyyntialue ja mahdolliset paikat mistä kyttäminen tapahtuu.

Jokisuuun alue josta haittaelukoita pyritään vähentämään.

Rontin torni, mahdollisuus laittaa verkot rontin edustalle ja Mika voi toimittaa karkottimen rontin joen puolen päähän mahdollisesti estämään hylkeiden pääsyä jokeen, jolloin hylkeet voisi jäädä enempi rontin meren puolelle ampumasektorille. Merkataan kalaväylä, että verkot tulee oikeaan paikkaan ja ammunta kutista merelle päin.

Kutin Pohjoispuolen kivet. Ammutaan merelle päin.

Käyränleton eteläranta, ammunta kutista merelle päin. Välinkangas monesti siinä kalalla voi kysyä yhteisyyttä ampumapaikan merkkaukseen.

Karhun vesileton edustalla olevan matalikon kivet. Ammunta merelle päin, täytyy huomioida, että monesti kalastajia meren puolella.

Aallonmurtajan nokasta ampuminen merelle päin ja tässä myös huomio, että kalastajia monesti etupuolella. Voidaan tarvittaessa olla kalastajiin yhteydessä ja sopia käyttämisen menosta.

Jahdin toteuttaminen

Jahtiin menosta ilmoitetaan porukan WhatsApp-ryhmässä, jolloin ei tule päällekkäisiä menoja ja tiedetään toisten paikat missä ollaan jahdissa. Ne, jotka eivät ole lin metsästysyhdistyksen jäseniä saavat mennä jahtiin seuran jäsenen matkassa ja heillä myös ilmoitusvelvollisuus jahtiin menosta.

Janne Heinikoski esitteli tarvittavat välineet hylkeenpyyntiin.

Jahtiin olisi hyvä lähteä vähintään kahdestaan. Ampuja ampuu joko ampumapenkiltä (kuva alla) vedestä tai maista. Toisen tehtävä on veneestä katsoa ampumapaikka tarkasti ja käydä se merkkaamassa merkkikukulla, jotta naaraaminen onnistuu.

Hyvät kiikarit, joilla kohde-eläimet löydetään. Ase pitää olla melko pitkälle matkalle kohdistettu ja mielellään räjähtävä luoti. Ampumisen jälkeen veneessä oleva henkilö seuraa todella tarkkaan ampumapaikan ja käy sen välittömästi merkkaamassa, muuten roppi menee varmasti hukkaan. Paikka merkataan vähän yläpuolelle siitä missä rasva tai verivana nousee pintaan, myös virran alapuolelle on hyvä laittaa toinen merkki, vaikka 50 metrin päähän niin se helpottaa naarausta.

Matalassa vedessä voi käyttää vesikiikareita, joilla tähyillä pohjaa. Syvemmillä 3-4metrin vedessä heitellään painavaa isoilla koukuilla varustettua naaraa oletettuun ropin paikkaan. Todettiin, että vedenalaisen dronen käyttö olisi tarpeen. Dronea ulisi kokeilla hylkeiden löytämiseksi ja saamiseksi pois merestä ja hylje hyödynnettäväksi.

Kuvassa alla veteen asetettava ampumatuki, jolta ammutaan karikolla olevia hylkeitä. Veneestä ampuminen todella vaikeaa

Kuvassa punainen on tötterö vesikiikari, jolla voidaan tähyttää matalassa veden pohjaa. Jannella Kädessä hylkinaara, paino, jossa suuret koukut joka sivulla.

Kun aikatauluista sovitaan, niin Jannen (Heinikoski) kyydissä voi käydä tutustumassa hylkepyyntiin.

HYLKEET, HYLJEKARKOTTIMET PERÄMEREN JOKIEN SIIKAKANNAT

Micropolis Ii 31.1. klo 12.00 kahvit 11.40 alkaen ja n 14.00

Hylkeiden vaikutus Perämeren jokien vaellussiikaan ja siikahoitoon PKL Vesa Rantanen
40 vuotta Iijoen siikahoitoa kalastajien toimesta Osuuskunta Team Kala

Tuloksia hyljekarkottimista

Karkotintutkimukset Luken, Aalto Design Factoryn ja kalastajien yhteistyönä Luke Esa Lehtonen

Kokemuksia Iijokisuun hyljekarkottimista 2022 ja 2023

Luke ja Osuuskunta Team Kala

Hyljekarkottimet ja siian emokalapyynti Iijoella

kirjanpitokalastuksen tuloksia 2022 ja 2023 Luke Juhani Hopkins, Topi Lehtonen

Siikakannan tilaan vaikuttavat tekijät Iijokisuulla

emokatat, mätisumputus, kutumahdollisuudet, vk siikatuotanto, siikamerkinnet, radiotelemetriaseurannat Luke Lari Veneranta

Hyljekarkottimet Korpitek Oy, Tero Viitala Ace Aquatecin sopimusurakoitsija laitteistojen myynti, asennus, huolto ja varastointi

Hyljekarkottimet ja muu kalatalouden kehittäminen

Perämeren kalatalousryhmä Mikko Tenhunen

Ilmoittautumiset 29.1 mennessä

Osk Team Kala kala@ii.fi tai 0400 434798 Risto

Osk Team Kala Vaellussiika 2 EMKVR-HANKE

EUROOPAN UNIONIN OSARAOITTAMA

Micropolis 31.1. 2024 Vaellussiika 2 hanke

<u>osallistujia</u>	<u>yhteyshetki</u>	<u>yhtaisyö</u>
Risto Tolonen	kala & ii.fi	osk Team Kala
Jukka Klaur	040 7464795	i
Petka Virkkula	040-9657458	i
Juhani Finckel	040 7262180	QA kestaja Oulunsalo
Jari Juntila	0400 950220	KALASTAJA Oulunsalo
Raimo Suntari	040-8272941	
Jakari Niemi		
Risto Liedes	0400 800213	
Jari Kuittila	040-7029622	Ji
Jari Juntila	0400-303261	Ji
Veikko Välikangas		
Timo Matinkassi	040-5419418	PKL Ry
Tuomo Holma	040 5144501	Kalastaja Haukipudas
H. Viinamäki	0400 168160	ET-la-Ji
Jari Karimainen	0400662177	LANKKINEN KALA / PKL
Juhani Hopkins	juhani.hopkins@luke.fi	LUKE
Lari Veneranta	lari.veneranta@luke.fi	LUKE
Olavi Mäkiperhala	ecro.makiperhala@gmail.com	Kalastaja Kemi
Markka Sotisaari	0400 597626	Kalastaja Kemi
Unto Rikila	0400 962012	Kalastaja Oulu
Anu Kaunniya	0449773814	Rantapöytä
Pekka Lassila	040 5872738	Haukiputaan jakok.
Tapani Metsikko	04 00 203250	" "
Nani Maki	044 2012533	" "
Jari Etönen	040 1203328	Haukipudas
Pasi Haapakangas	0440525526	Küminijöki ja suistokuntien ry
JAS ANTTILA	040-1251900	PKL ry
Henri Kalli	045-6051600	Honkijärvi Oy
Mika Kuittila	050-2625616	OPIS.
Mikko Tönnänen	MIKKO.TONNANEN@OULUNSALO.fi	PERÄMEREN KALASTAJAT OULUNSALO
Risto Kuninkaanniemi	0408665568	Pohjois-i
Antti Pääskynen	0405354576	" "
Seppo Paakkola	0400 380688	" "
Pekka Järvinen	044-2553443	Etelä-Jin Kalastus K
Seppo Välikangas	045-2716537	Ii
Hannu Lehto	0400 603900	PKL
Esa Lehtonen	0400605899	LUKE

Rantapohja 15.2.2024 Hylkeiden vaikutus Perämeren siikakantaan huolestuttaa ja siihen etsitään ratkaisuja

Luonnonkeskuksen Lari Venerannan mielestä joessa olevien hylkeiden poistamiseen tulisi keskittyä.

15.02.2024 00:00 [ANU KAUPPILA II](#)

Perämeren vaellussiikakannat ovat uhattuina lisääntyneen hyljemäärän vuoksi. Iin Micropoliksella kuun vaihteessa järjestetyssä tilaisuudessa käsiteltiin siikakannan ja hylkeiden sekä hyljekartottimien tilannetta. Sali on ääriään myöten täynnä, kun nelisenkymmentä henkeä tuli kuulemaan ja keskustelemaan tilanteesta.

Tilaisuuden avasi Osuuskunta Team Kalan **Risto Tolonen**, joka kertoi Iijoen siikahoidon pitkistä perinteistä ja nykytilasta. Jokeen on istutettu vuosien 2000–2017 välisenä aikana keskimäärin 11,4 miljoonaa pientä siikaa vuodessa ja vuoden 2017 jälkeen määrä on romahtanut. Syy romahdukseen löytyy luonnonolojen lisäksi samana vuonna jokeen tulleista hylkeistä, joista on ollut vaikea päästä eroon.

– Hyljevahinkoja on pyritty estämään sen jälkeen, Tolonen sanoi.

Tolonen kertoi mätimäärän putoavan vuosi vuodelta siitä huolimatta, että pyyntiponnistus on pysynyt samana. Siian pelastamiseksi Luonnonvarakeskus toteutti Maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella Iijokisuun hyljekartoitushankkeen. Oikeaan paikkaan sijoitettu karkotin toimi ja keväällä 2023 hylkeiden nousu jokeen jäi vähäiseksi ja mätihankinta onnistui.

– Viime vuoden syksy oli kuitenkin siikahoidon kannalta katastrofi. Hylkeiden, poikkeuksellisen tulvan ja aikaisen talven vuoksi mätihankinta epäonnistui lähes täysin. 2024 siikahoito tulee olemaan selvästi heikoin yli 40 vuoteen, Rantanen totesi.

Luonnonvarakeskuksesta Esa Lehtonen kertoi millaisia tuloksia he ovat saaneet aikaan hankkeissa ja niissä käytetyillä hyljekarkoittimilla rannikolla ja Iijoessa. Hankkeet on toteutettu yhteistyössä paikallisten kalastajien kanssa.

– Hyljehavainnot vähenivät selvästi rannikolla tehdyissä hankkeissa karkottimien avulla, Lehtonen totesi.

Iijoella tehty Ensimmäinen kokeilu, jossa karkottimia oli vain yhdessä kohta jokea tuotti parempi tuloksia, kuin karkottimen sijoittaminen kahteen eri paikkaan. Lehtonen ja Tolonen keskustelivat siitä, miksi hylkeistä tehtiin edelleen havaintoja Iijoella, vaikka niiden pääsy jokeen pitäisi pysähtyä useamman karkottimen ansiosta.

– Tulvatilanne voi vaikuttaa ja hylkeet ovat viisaita eläimiä. Ilmasto lämpenee ja hylkeet sopeutuvat. Iijoella on ollut hyvä järjestelmä, mutta vaativat olosuhteet ja ehkä väärä paikka vaikuttivat asiaan, Lehtonen kertoi.

Karkottimen vaikutusalue on noin 45 metriä ja niitä voi asentaa sekä joen pohjaan että ponttoonien avulla kellumaan. Haasteita aiheuttavat kuitenkin matalat vedet, sillä karkotin on parisen metriä pitkä, sekä vaikutusalue, joka saattaa työntää hylkeen suoraan naapurin rysään. Karkottimia suositeltiin asennettavaksi enemmän alueelle, mitä yleiset suositukset sanovat. Yleisöstä kysyttiin onko karkottimen vaikutuksia ihmisiin tutkittu, sillä ääni selvästi kantautuu ihmisen korvaan pinnan alla. Lehtosella ei ollut suoraa vastausta kysymykseen, mutta totesi, ettei karkotin saa aiheuttaa vaikutuksia liian suurelle alueelle eikä ihmisille.

– Sukellus on karkotinalueilla kielletty ja pitäisi pyrkiä siihen, ettei karkottimia sijoiteta sinne, missä ihmiset ovat eli esimerkiksi uimarantojen läheisyyteen, Lehtonen totesi.

Kalojen, kuten lohien ja siian reagoimista karkottimien ääniin mietittiin, mutta kalat eivät kuule karkotinta. Karkottimesta lähtevän mekaanisen äänen kulkuun veden alla vaikuttavat niin pohjan kunto, mutaisuus kuin kallioisuuskin.

– Karkotin maksaa noin 15 tuhatta euroa. Pohjanmaan kalastusvakuutusyhdistys tekee kuitenkin yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen kanssa, jotta karkottimet saataisiin vakuutusten piiriin, Lehtonen kertoi.

Kelluvien karkottimien asennus on Lehtosen mukaan helppoa, sillä koko alueen saa rakennettua päivässä, Lehtonen totesi.

Paikalla olivat myös Luke:n **Juhani Hopkins** ja **Lari Veneranta**, jotka kertoivat siian emokalan pyynnistä Iijoella, kirjanpiptokalastuksen tuloksia kahdelta edellisvuodelta ja siikakannan nykytilasta. Veneranta on samaa mieltä Lehtosen ja Tolosen kanssa siitä, että joessa olevien hylkeiden poistamiseen tulisi panostaa.

– Usein ne ovat samat pallopäät, jotka siellä samoilla paikoilla ovat, Veneranta kertoi.

Veneranta avasi tilaisuudessa myös vuonna 2022 tehdyn mädin haudontakokeen tuloksia. Voimalan alapuolella mädistä selviytyi 60 prosenttia kun Ijoen vanhan uoman kohdalla tulos oli pyöreät nolla. Haasteena hän näkee sen, etteivät kalat palaa takaisin. Myös siikakannan parantamiseen Luonnonvarakeskuksen edustajat ehdottivat sitä, ettei pyytämistä kohdennettaisi emokaloihin, vaan pienempiin yksilöihin. Tilaisuudessa yleinen mielipide oli, että hylkeet pitää saada alueelta pois karkottimien ja pyydysten avulla ja oikeanlaisista pyydyksistä käytiin keskustelua monessa kuppikunnassa.